

Grønne Skatter

er egentlig blå

Bård Harstad

Økonomisk institutt

Universitetet i Oslo

Oversikt

❖ Hva

❖ Hvorfor

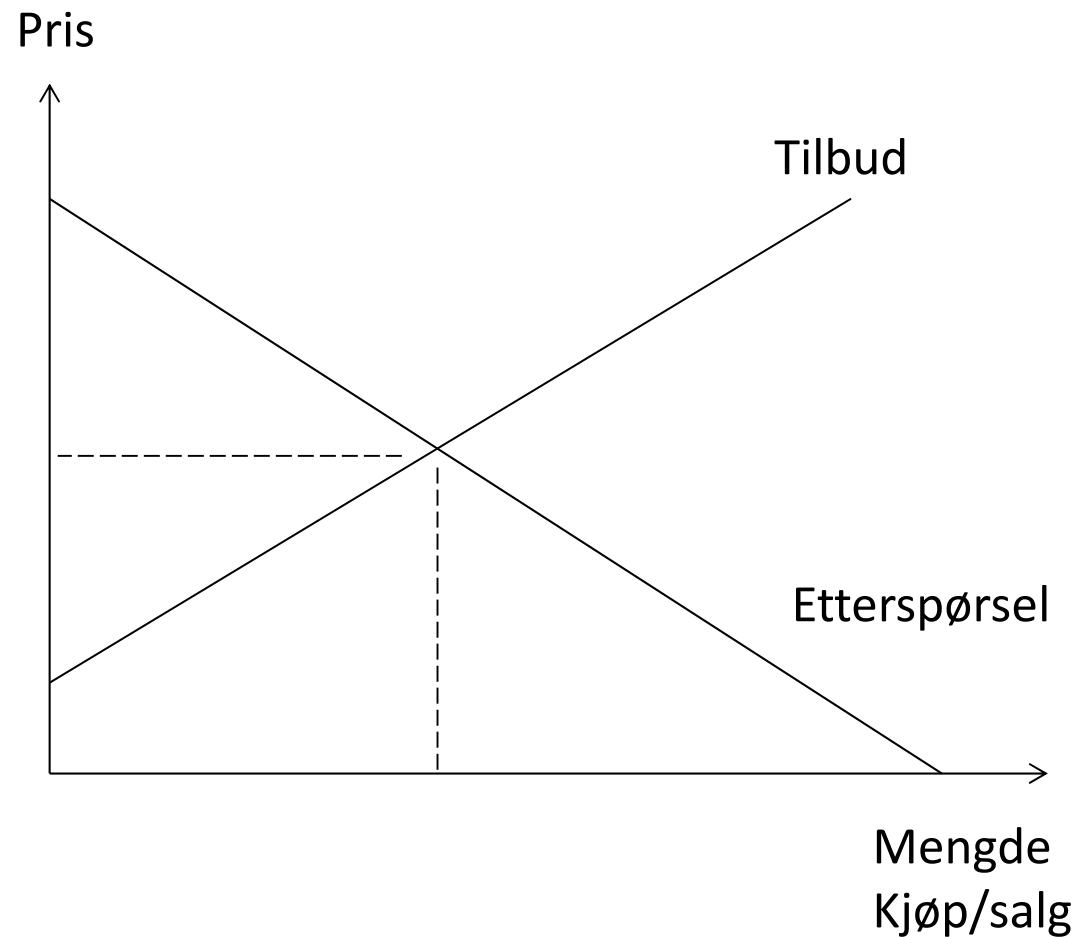
❖ Hvor

❖ Internasjonalt

❖ Hvorfor ikke

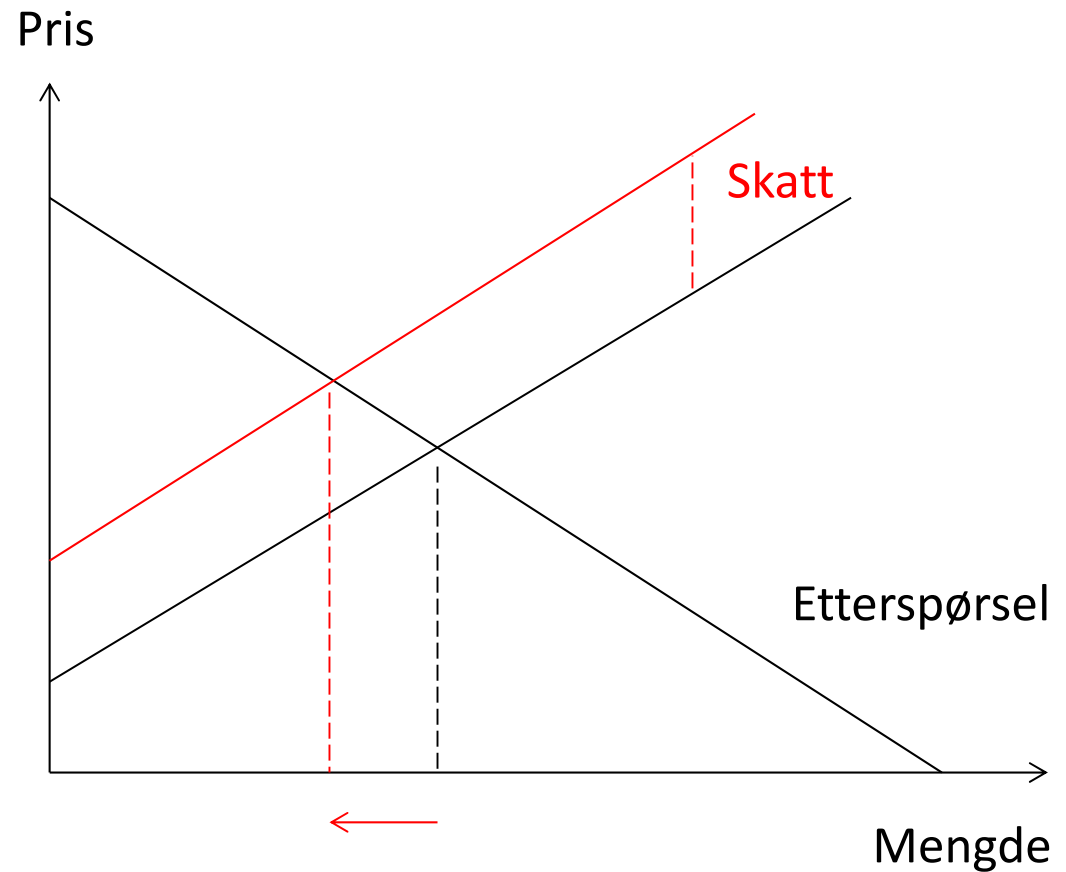
Hva er grønne skatter?

- ☐ Etterspørselen er lav når prisen er høy
- ☐ Går prisen/lønnen ned, går tilbudet ned

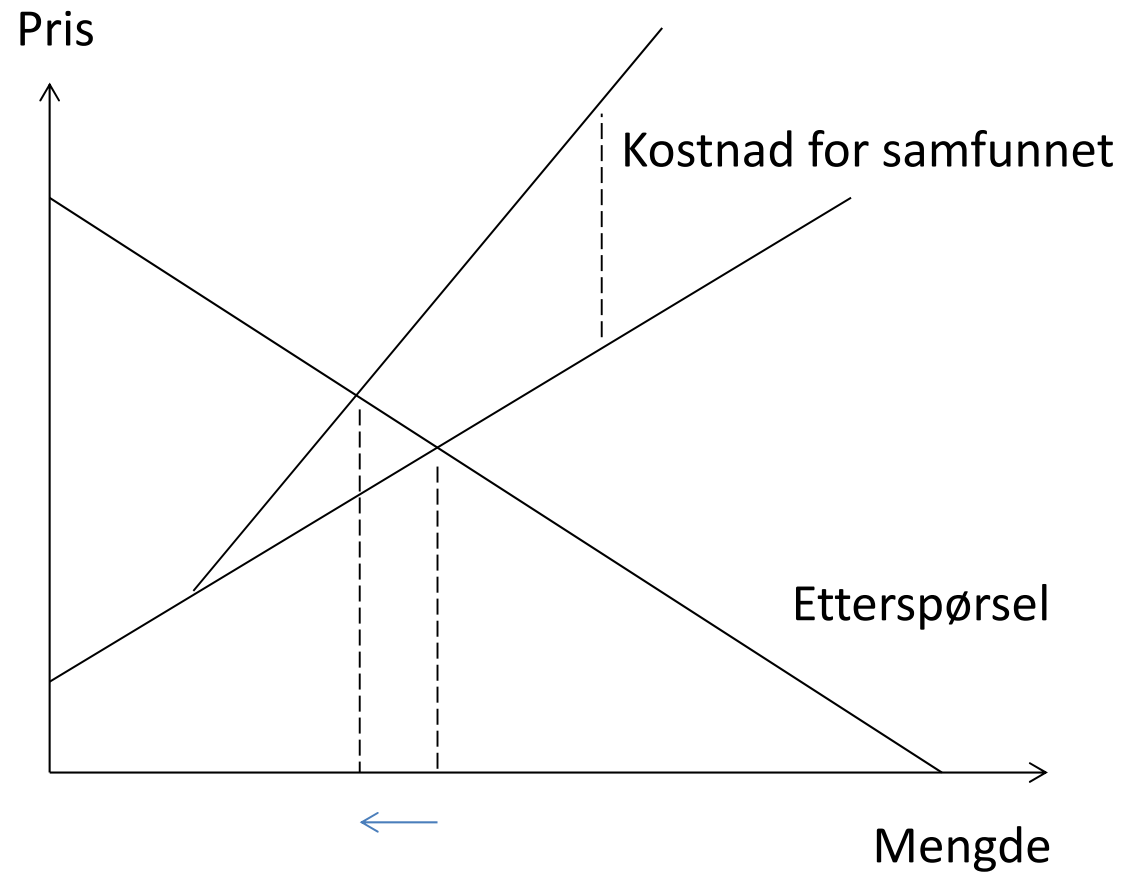
Hva er grønne skatter?

- ❑ En skatt øker prisen for kjøper, og reduserer lønnen for selger
- Det vi skattlegger, får vi mindre av
- For røde skatter på f.eks. arbeid gir dette et tap samfunnsøkonomisk

Hva er grønne skatter?

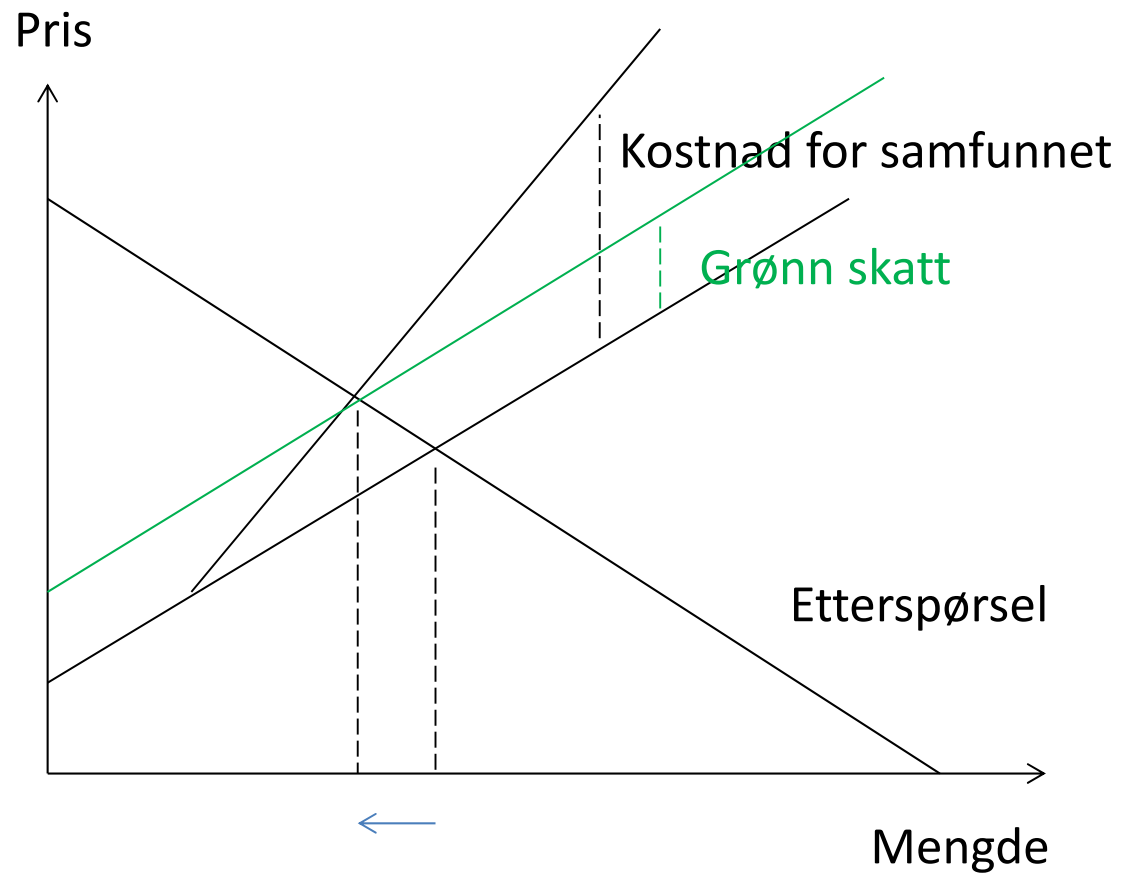
- ❑ Negativ eksternalitet:
Din handling er til ulempe for meg – og markedet motiverer ikke til å ta hensyn til dette
- ❑ Kjø, søppel, trim, sukker, alkohol, forurensning
- ❑ Slike aktiviteter blir det for mye av

Hva er grønne skatter?

❑ Pigou 1920: En skatt på eksternaliteten reduserer aktiviteten

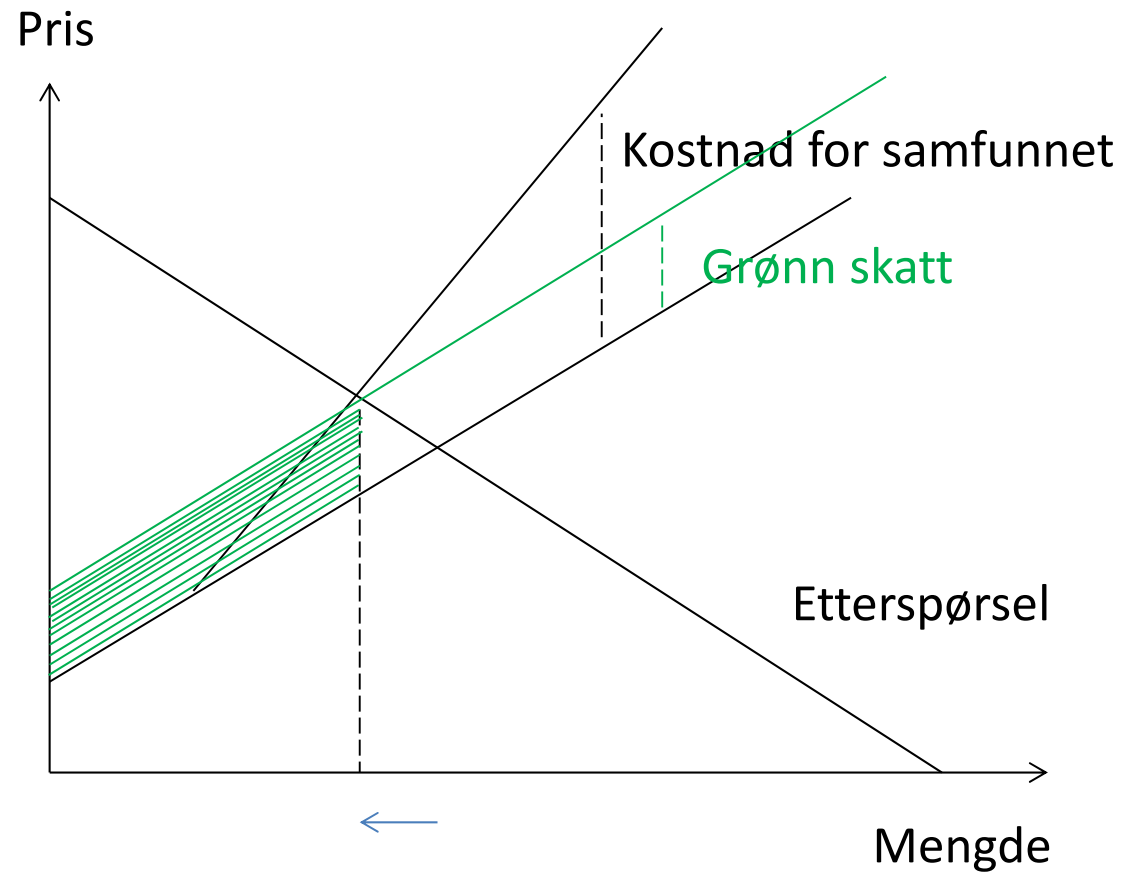
❑ I tillegg: skatteinntekter

Hva er grønne skatter?

❑ Pigou 1920: En skatt på eksternaliteten reduserer aktiviteten

❑ I tillegg: skatteinntekter

Hva er alternativene?

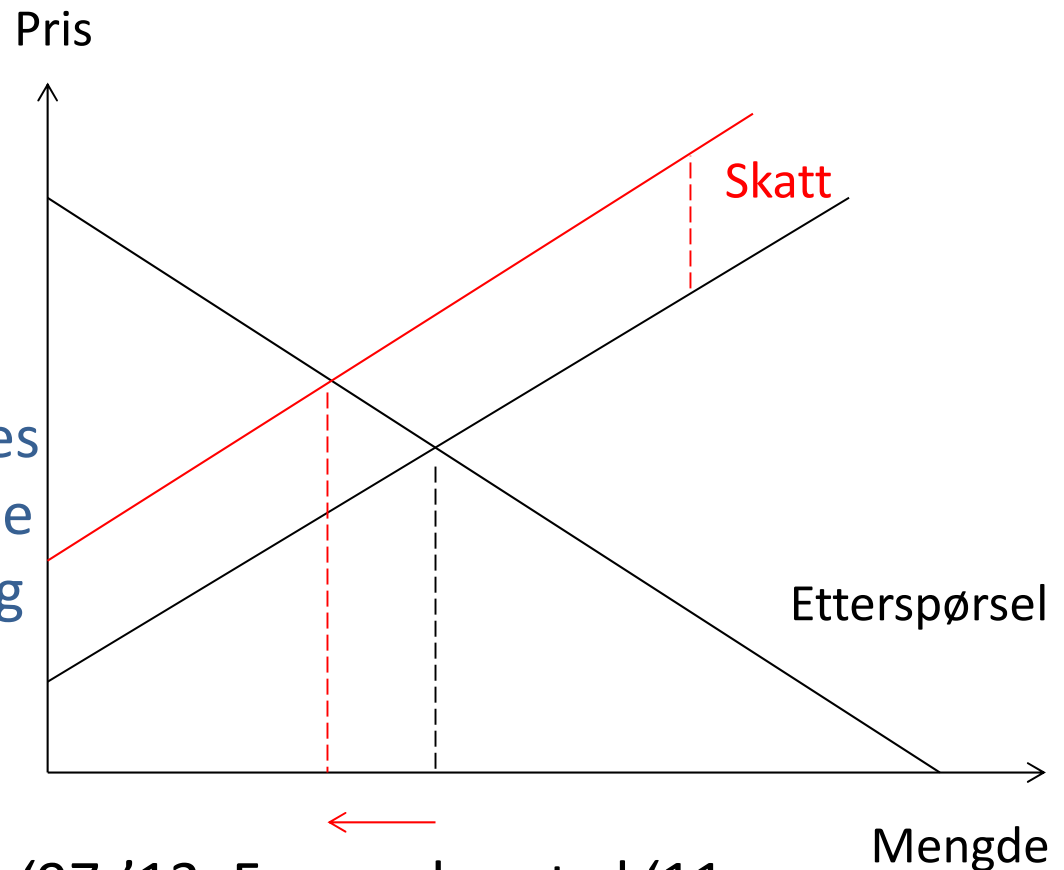
- ❖ Påbud og teknologiske standarder
 - ✓ Motiverer ikke til ytterligere teknologisk utvikling
 - ✓ Vanskelig å gjette hva som burde kreves
- ❖ Forbud, kvoter og kvantum
 - ✓ Vanskelig å gjette rett nivå
 - ✓ Setter markedet til side: Ikke kostnadseffektivt
- ❖ Kvotehandling
 - ✓ Prisen kan svinge dramatisk
 - ✓ Krever administrasjon og byråkrati

Hvorfor grønne skatter?

- Grønne skatter lar **markedene og prisene** virke
 - ✓ En minimal korreksjon av prisene
 - ✓ Trenger lite informasjon (som kjennskap til teknologi)
 - ✓ Bedriftene avgjør selv om de skal rense eller betale
 - ✓ Bedriftene blir selv motivert til å utvikle ny teknologi (oppfinnsomheten er sjelden så stor som når det gjelder å unngå skatt)
- Skatteinntekter
 - Gjør det mulig å **redusere røde skatter**
- **Grønne skatter** er egentlig blå

«Double Dividend»?

- ☐ Mindre «deadweight» loss?
- ☐ Neppe: «strong version» of d.d. holder sjelden
- ☐ Utslipp og arbeid komplementært
- ☐ Men: Om grønne skatteinntekter resirkuleres reduseres *behovet* for røde
- ☐ «weak form» for d.d. trolig
- ☐ Bedre enn lump-sum res.
- ☐ Bedre enn kvoter

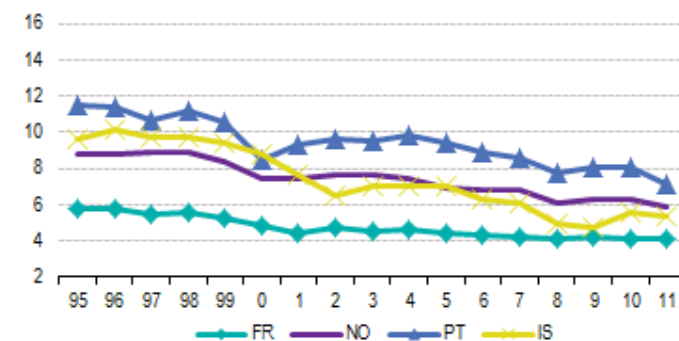
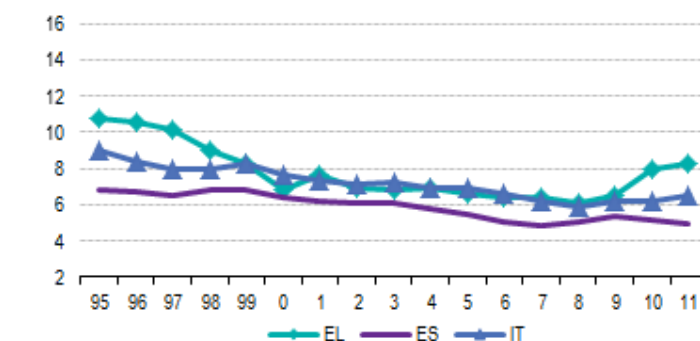
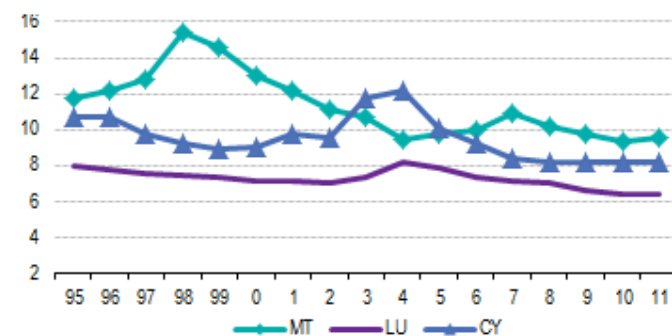
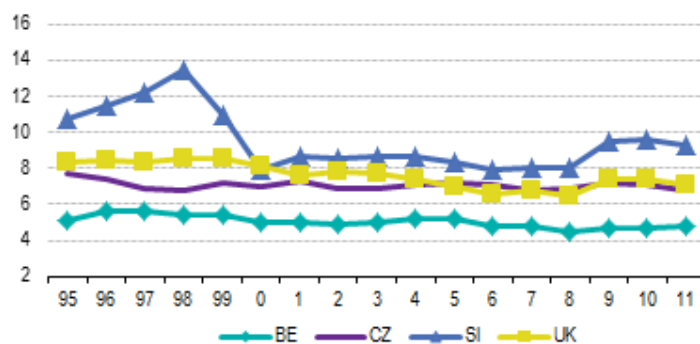
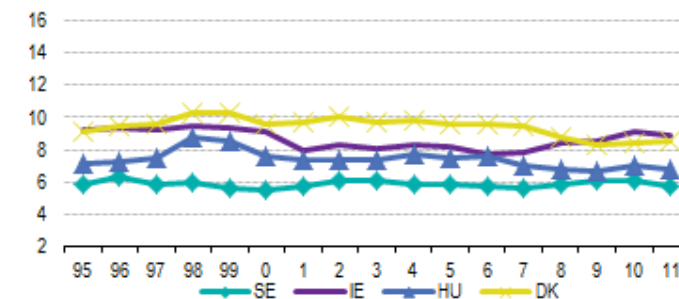
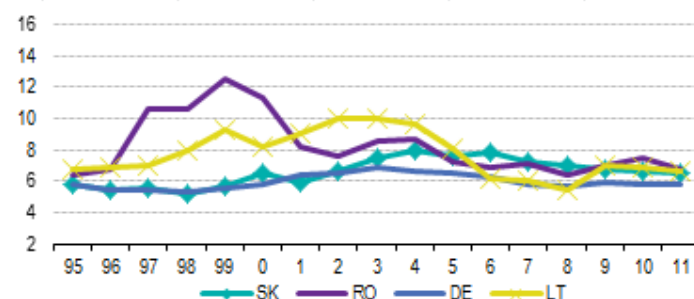
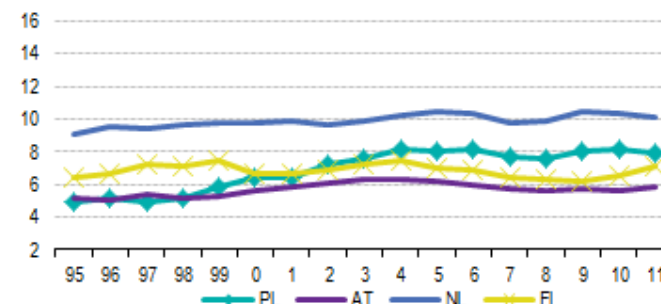
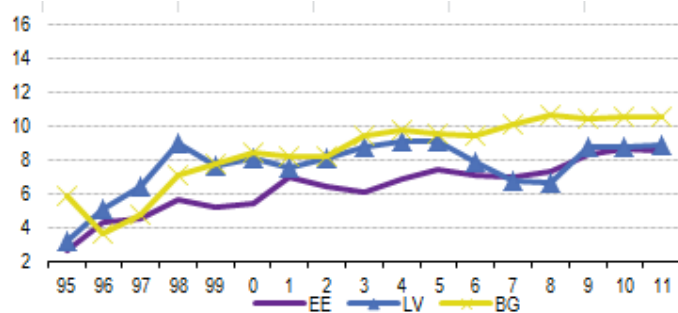
- ☐ Teknisk litteratur: Goulder '97-'13, Fernandez et al '11, Glomm et al '08, de Miguel and Manzano '11

Leder Norge an?

- ❖ Norge rangeres *langt bak* av OECD
 - ✓ Grønn skattekommissjon, 1996. Det ble med rapporten
 - ✓ Mange tiltak enda ikke gjennomført
 - ✓ NOU 2013:10: «spørsmålet om naturavgifter har fått ny aktualitet» takket være nye målemetoder for økonomisk verdsetting, så «spørsmålet om en nasjonal naturavgift bør vurderes på nytt»

- ❖ Nederland, Danmark, Canada (BC), Slovenia og UK leder an
 - ✓ 10% av skatteinntektene kommer fra grønne skatter samtidig som at utslipp/avfall reduseres (D: 26%)
 - ✓ Upopulære først, ble populære deretter
 - ✓ Annonsert samtidig som andre skattereduksjoner (UK,BC)

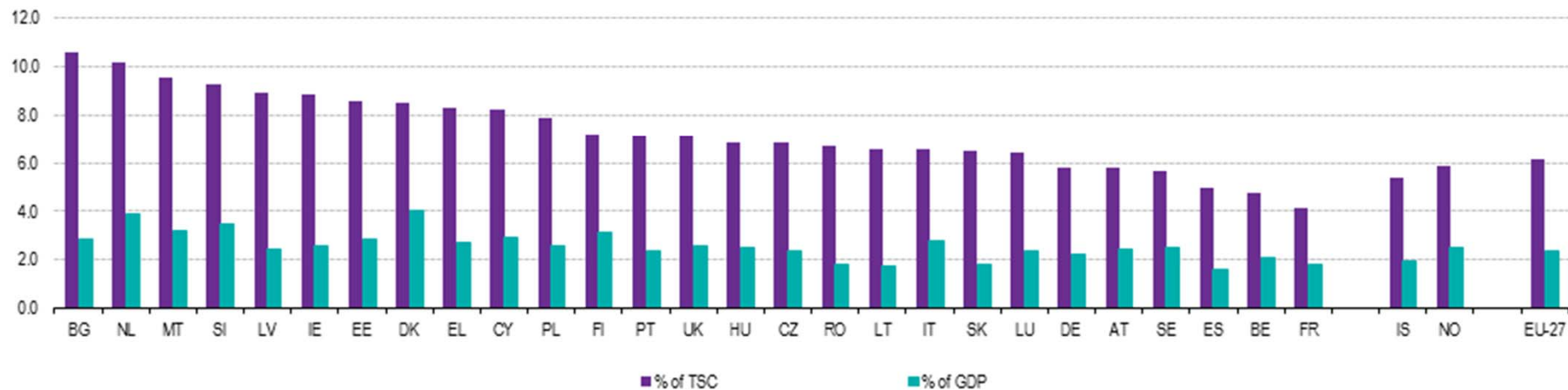
Environmental tax revenue, 1995-2011 (%_of_TSC)

Environmental taxes as % of TSC					
	2007	2008	2009	2010	2011
BE	4.7	4.4	4.7	4.7	4.7
BG	10.1	10.7	10.5	10.6	10.6
CZ	6.7	6.8	7.2	7.1	6.8
DK	9.5	8.8	8.3	8.4	8.5
DE	5.8	5.7	5.9	5.8	5.8
EE	7.0	7.3	8.4	8.7	8.6
IE	7.9	8.4	8.5	9.1	8.9
EL	6.4	6.1	6.5	7.9	8.3
ES	4.9	5.1	5.4	5.2	5.0
FR	4.2	4.1	4.3	4.1	4.1
IT	6.2	5.9	6.2	6.2	6.5
CY	8.4	8.2	8.2	8.2	8.2
LV	6.8	6.7	8.8	8.8	8.9
LT	6.0	5.5	7.0	6.9	6.6
LU	7.1	7.0	6.6	6.4	6.4
HU	7.0	6.8	6.7	7.0	6.8
MT	10.9	10.2	9.8	9.3	9.6
NL	9.8	9.9	10.4	10.3	10.1
AT	5.8	5.6	5.7	5.6	5.8
PL	7.7	7.6	8.0	8.1	7.9
PT	8.6	7.8	8.1	8.1	7.1
RO	7.1	6.3	7.0	7.5	6.7
SI	8.0	8.1	9.5	9.6	9.3
SK	7.2	7.0	6.8	6.6	6.5
FI	6.4	6.3	6.2	6.5	7.2
SE	5.6	5.8	6.1	6.0	5.7
UK	6.8	6.5	7.4	7.4	7.1
IS	6.1	5.0	4.8	5.6	5.4
NO	6.8	6.1	6.3	6.3	5.9
EU-27	6.1	5.9	6.2	6.2	6.2

Environmental taxes as % of GDP					
	2007	2008	2009	2010	2011
BE	2.1	2.0	2.0	2.1	2.1
BG	3.4	3.4	3.0	2.9	2.9
CZ	2.4	2.4	2.4	2.4	2.3
DK	4.6	4.2	4.0	4.0	4.1
DE	2.2	2.2	2.3	2.2	2.3
EE	2.2	2.3	3.0	3.0	2.8
IE	2.5	2.5	2.4	2.6	2.6
EL	2.1	2.0	2.0	2.5	2.7
ES	1.8	1.7	1.7	1.7	1.6
FR	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
IT	2.7	2.5	2.7	2.6	2.8
CY	3.4	3.2	2.9	2.9	2.9
LV	2.1	2.0	2.3	2.4	2.5
LT	1.8	1.6	2.0	1.9	1.7
LU	2.5	2.6	2.6	2.4	2.4
HU	2.8	2.7	2.7	2.7	2.5
MT	3.8	3.4	3.3	3.1	3.2
NL	3.8	3.9	4.0	4.0	3.9
AT	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
PL	2.7	2.6	2.6	2.6	2.6
PT	2.8	2.6	2.5	2.6	2.4
RO	2.1	1.8	1.9	2.0	1.8
SI	3.0	3.0	3.5	3.6	3.4
SK	2.1	2.0	2.0	1.9	1.8
FI	2.7	2.7	2.6	2.8	3.1
SE	2.7	2.7	2.8	2.7	2.5
UK	2.4	2.4	2.6	2.6	2.6
IS	2.5	1.8	1.6	2.0	1.9
NO	2.9	2.6	2.6	2.7	2.5
EU-27	2.4	2.3	2.4	2.4	2.4

Environmental_taxes_in_percent_of_TSC_and_GDP, 2011_new

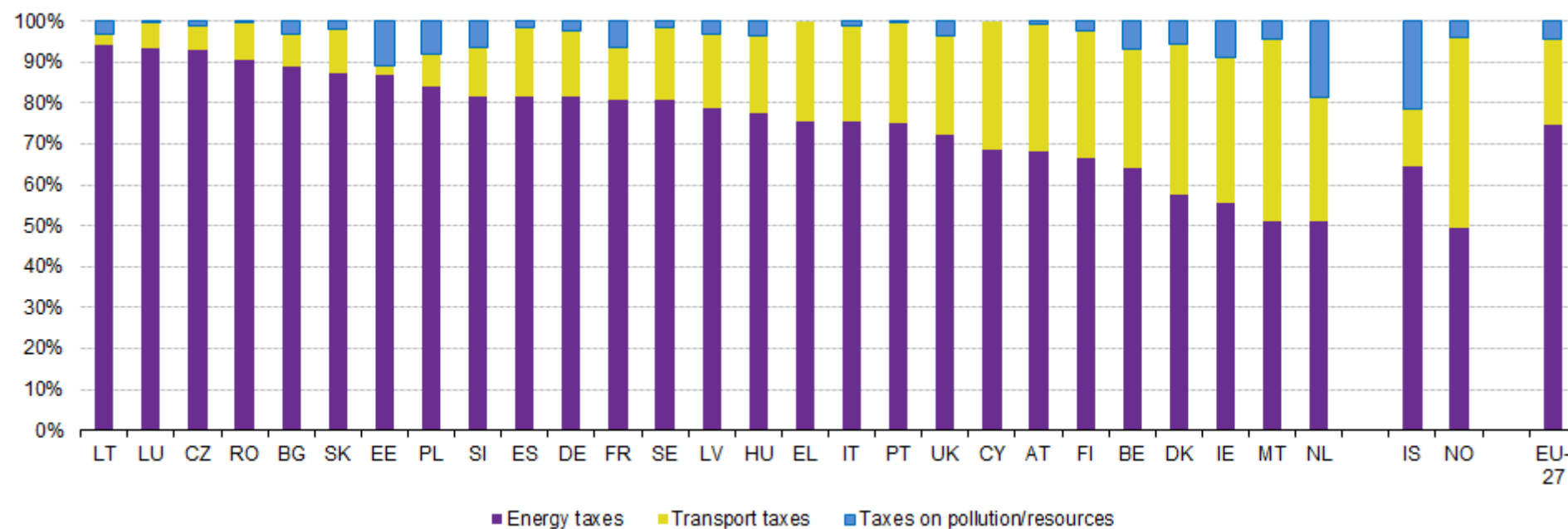

Kilde: OECD/EEA Eurostat

<http://www2.oecd.org/ecoinst/queries/>

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Environmental taxes - detailed analysis](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Environmental_taxes_-_detailed_analysis)

Environmental_tax_revenue_by_type,_2011_(%_of_total_environmental_tax_revenue)

Kilde: OECD/EEA Eurostat

<http://www2.oecd.org/ecoinst/queries/>

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Environmental taxes - detailed analysis](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Environmental_taxes_-_detailed_analysis)

Men: Misvisende statistikk

- ❖ Ikke alle «miljømotiverte» skatter/subsidier er Pigou skatter
- ❖ Skatt på kjøp av biler
- ❖ Subsidier av fornybar energi
- ❖ Grønne sertifikater

Pigou skatter trenger ikke være grønne

❖ Mat

- ✓ Fett, sukker, alkohol, tobakk...

❖ Primærnæringene

- ✓ Kjemikalier, skogsveier, hogst, oppdrett
- ✓ Subsidiere landskapsforvaltning

❖ Biler

- ✓ Det er ikke *bilkjøp* som burde skattlegges/subsidieres
- ✓ CO2, piggdekk, diesellavgift på kalde dager
- ✓ Køprising

Potensialet er mye større

- ❖ Ingen land har til nå utnyttet potencialet
- ❖ Over 20% av skatteinntektene kan komme fra Pigou skatter

Som internasjonal klimapolitikk?

- ❖ Vanskelig å forhandle om *kvoter* for 200 land
 - ✓ For mange parametre/dimensjoner
 - ✓ Hvordan ta hensyn til tidligere nasjonale anstrengelser?
 - ✓ Hvordan håndheve og sanksjonere overskridelser?
- ❖ Harmonisert grønn skatt (der inntektene tilfaller hver land):
 - ✓ Reduserer forhandlingsproblemet til én parameter
 - ✓ Ingen straff for å være tidlig ute
 - ✓ Lettere å håndheve og observere (på forhånd)
 - ✓ Kostnadseffektivt – selv uten kvotehandel
- ❖ Harstad (2007), Weitzman (2014)

Skatt på konsum eller utvinning?

- ❖ Ekvivalent i en lukket økonomi (global avtale)
- ❖ Uten global avtale får vi «karbon lekkasje»
- ❖ Skatt på konsum reduserer den globale prisen på fossile brensler – og andre konsumerer mer
- ❖ Skatt på utvinning øker den globale prisen – og andre utvinner mer
- ❖ For å redusere de to typer lekkasje burde det være noe skatt på utvinning så vel som konsum
- ❖ I dag er det motsatt: Subsidier til (forskning for) å øke utvinningsgraden fra ethvert felt.
- ❖ Hoel (1994), Harstad (2012)

Skatt eller handlebare kvoter i EU?

- ❖ Ekvivalent under ideelle forutsetninger: Full informasjon, pristakende aktører, salg av kvoter...
 - ❖ I praksis (som i EU) er (en del av) kvotene gratis
 - ❖ Mengde basert på historiske utslipp/produksjon og estimerte behov
 - ❖ Gir bedriftene incentiver til å kjøpe flere kvoter enn de ellers ville ønsket
 - ❖ Kvotemarkedet blir ineffektivt
 - ❖ Gevinsten ved handel kan overskygges
 - ❖ Utslippsskatter har ikke disse svakhetene
-
- ❖ (Harstad and Eskeland, 2010)

Karbonskatter er grønne

- More than anything we need a global price on carbon reflecting the real impact of emissions. A price on carbon will stimulate technologies that can deliver energy with minimum carbon footprint.
- The EU ETS gives very little comfort for the time being.. The cap and trade scheme suffers from massive over-capacity due to reduced economic activity... A reform is much needed

Helge Lund, 25. november 2013

Hvorfor så lite i praksis?

❑ Det faglige grunnlaget er bunn solid

❑ Hvorfor ser vi da så få grønne skatter?

- ✓ Lobbying: Bedrifter vil heller ha (gratis) kvoter
- ✓ Miljøorganisasjoner: Skatter er avlatsbrev og kjedelige
- ✓ Politikere: For enkelt, for usynlig, for lite symbolpolitikk?
- ✓ Annen skattereduksjon ikke verdsatt nok?

➤ Borgerlige partier vil lettere kunne innføre grønne skatter

➤ **Viktig at fagetatene og finansdepartementet er klare i sine råd og på det faglige grunnlaget**